

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редації й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Корто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Меріон.
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.,
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 Кот.

Протест Головного Секретаріату УСРП проти польської нагінки.

Дня 1. жовтня ц. р. відбулася під проводом Голови УСРП Івана Макуха нарада Головного Секретаріату партії. Головний Секретаріат обговорив справу резолюцій „Зв'язку Оборонцув Львова“ і „Зв'язку Офіцерів Резерву“, в котрих вони відносять на українську суспільність відповідальність за невідповідальні вчинки окремих

одиноць та викликають у польській пресі ворожий настрій супроти цілого українського народу. Головний Секретаріат однозгідно підносить протест проти цього роду резолюцій і відкидає збірну відповідальність народу чи організації за вчинки яких би то не було одиноць. (Гром. Голос).

Злучені Держави осуджують Японію

СОЛІДАРІЗУЮЧИСЯ З ЛІГОЮ НАЦІЙ.

Вашингтонський державний департамент опублікував комюнікат, в якому він покликається на рішення дорадчого комітету Ліги Націй, які рішення спроби американського посередництва в японсько-китайській війні та передчасно Рузвельтову промову і доходить до такого висновку:

„Супроти розвитку положення на Далекому Сході, американський уряд стверджує, що японська акція в Китаю не годиться зі засадами, що повинні нормувати міжнародні взаємини, та противиться постановам договору 9-ох держав, коли йде про засади й політику на китайському терені, також пактові Бріан-Келлог. Тому

у справі Китаю американський уряд дійшов до висновків, які назагал годяться з постановами Ліги Націй.

ЩО НА ТЕ ЯПОНЦІ?

Як подає Аванс, заява Вашингтону була для

японців несподіванкою. Після промови Рузвельта вони сподівались якогось виступу американського уряду, але не аж такого скорого. Назагал японські політичні кола уважають обіцянки „платонічними“ і не сподіються, щоб після них Америка виступила з якоюсь позитивною акцією.

ВІДГУК У ЛЬОНДОНІ.

Англійська преса приважує до заяви американського уряду велику вагу. Тепер у Лондоні не сумніваються, що Америка візьме участь у конференції сигнатарів вашингтонського „договору 9-ох держав“ у китайській справі, що відбудеться під кінець цього місяця в Лондоні.

АМЕРИКА ПОСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО КИТАЮ.

Як подає париський „Ентрассенжан“, вчора відплили зі Сан Франціско до Китаю перші частини, що мають окріпити залогу Тієнсіну.

Реорганізація румунської армії.

Як подає „Адверуль“, новий румунський міністр війни ген. Ілієсевич опрацьовує широкую програму реорганізації армії. Йде про те, щоб модернізувати зброю, утворити змоторизовані одиниці та зменшити кількість інших частин, збільшуючи їхній чисельний стан.

МАНЕВРИ.

В наблизу починаються в Румунії королівські маневри, в яких крім кадрової армії візь-

муть участь 3 річні резерви. В тих маневрах, яких тереном буде Семигород, перший раз уживуть більшу кількість моторових боєвих засобів, що їх недавно в більшій кількості привезено до Румунії. Крім короля візьмуть у них маневрах участь шефи штабів Франції, Бельгії та Югославії; про участь шефа польського генерального штабу агенція АТЕ не згадує.

Де подівся Скоблін?

Б. російський прем'єр Століпін заявив співробітникам щоденника „Жур“, що коли ГПУ переконалося, що Скоблін здемаскований як чекіст, наказало його замордувати. Серед російських емігрантів кружляє інша версія, а саме, що Скоблін прилучився до партії еспаністів, що їх в Франції виселили до червоної Еспанії.

Свідство у справі схоплення ген. Мілера

знову застрягло на мертвій точці. Син Століпін на в отвертому листі обвинувачує Скобліна у схопленні Мілера.

ТАЄМНИЧА КАРТКА.

В париських московських колах говорять, що жінка Скобліна отримала картку з Фінляндії, яка дуже її втішила; є підозріння, що ця листівку написав її чоловік. Поліція передала її до дактильоскопійної аналізи.

Ліга Націй і Далекий Схід.

Збори Ліги Націй ухвалили резолюцію, що залишає всім державам „вільну руку“ щодо есенціальних санкцій проти Японії. За резолюцією голосувало 25 держав, від голосування стрималося 3.

В ІНДІ ПРОПАГУЮТЬ БОЙКОТ ЯПОНСЬКИХ ТОВАРІВ.

В Індії поширюється бойкот японських товарів; індійська конгресова партія хоче офіційно підтримати той рух.

Японські урядові кола цим занепокоєні; японського генерального консула в Калькуті звідки відкликали до Токіо.

ПОВСТАННЯ „КИТАЙСЬКИХ ТРОЦЬКІСТІВ“.

Як подає совітська преса, у провінції Кван-сі вибухло повстання „китайських троцькістів“ під проводом члена центрального комітету Куомінтану Вангунду. Повстання не вдалося, всю організацію „троцькістів“ внарештували.

ПІД ШАНГАЕМ.

Під Шангаєм ішли завзяті бої за багністі низини над рікою Вусун. Японці заняли північний беріг ріки, загрожуючи поважно сполуку японських відділів, що боронять Чапей, з боку. У Чапей також дійшло до великих боїв.

Пошуканка

„За порядними русинами“.

Оферта під адресою проф. Копистянського творити нову партію!

Львів, 7. жовтня 1937.

Про „Волю і чин“, орган львівської округи польських легіоністів, ми вже згадували: це часопис, який робить враження, що виходить зі спеціальною метою — боротися з українцями та українством. Підхід того часопису до українства — наскрізь негативний і навіть не політичний, бо чуттєвий чинник — ненависть — слідний в усіх статтях і замітках. Українства, як конструктивного чинника на Сході Європи, той часопис не признає. Не бачимо теж у тому часописі ніяких познаний призадуми над українською проблемою, як проблемою польської держави, себто не тільки чинників безпеки на нашому терені. Нічого й казати про якийсь об'єктивний підхід до українських національних змагань, про аналіз нинішніх відносин з погляду історіософії, — про шукання платформ, на якій можна погодити польські державні інтереси з українськими національними. Підхід „Воли і Чину“ пригадує становище наполовину „ІКЦ“, наполовину Яна Бобжинського з „Нашей Пшишлосці“.

Одною з характеристичних рис того часопису — це відріжнювання українців від „русинів“. Читач того часопису мусить мати враження, що це дві окремі нації, або що це (згідно з ендецькою теорією) дійсно „руський нарід“ та одна „українська партія“, очевидно — протидержавна. Московфілів взагалі ніколи не називається тем московфілами, тільки „русинами“, — але підхід до них позитивний, ба навіть — кокетливий.

У чч. 4. і 5. маємо велику статтю Станіслава Ліпінського „Русини (Старорусини)“. Цікаво, що у політичній характеристичній московфілського табору автор говорить чимало речей історично правдивих і виказує правильний орієнтаційний зміст, поруч із — невідністю щодо своїх надій видобути з нинішнього московфілства всі „позитивні“ елементи (пропольську лояльність з протипольськими тенденціями) з відкиненням орієнтації на — Росію. Згадує автор і за Бобринського і про страшну для московфілів їх характеристику Ізюю Ерєнбургом, про їх ідеологічну пустку, манію вислугуватися, господарську нездарність і безрадність, врешті й політичну програму провідників, як річ зрозумілу й природну, коли прийняти під увагу їх політичне крутіство, в якому покляни в сторону польських властей імущих ідуть поруч із поклянами в сторону общерусских вождів РНО та російської політичної еміграції.

Аж ось читаємо речі, які мусять страшення дивувати:

Польська сторона була і є супроти русинів лояльна. Знаємо, що підставовою умовою польсько-української нормалізації з української сторони було — дозволити їм на ліквідацію руху русинів (!! — Ред.). Добре орієнтуємось, що русини неадібі відіграти якунебудь протипольську роль, але чесно не хочемо, і чесно це кажемо, що не потрібна нам політика „двіде ет імпера“. Максимум чисто людської доброї волі вивадуємо, відкидаючи ту українську умову (!). З людських, не національних премій не пускаємо українців на русинів, що було б хочби тому вказане, що на якийсь час ослабило українців, які ще в себе не перетравили і не позбулися цілком російського комплексу. Ми дали і раніш багато доказів лояльного трактування русинів. Навидуватись не потрібно (білорусів наше — Ред.) Залишаються тільки дві дороги: перенести до політичного часу, коли переведуться маніни „русскости“ або треба буде звертатися до руських мас понад головами львівських руських провідників. Русинів-хлопів, яких власна партія не хотіла ліквідувати (!! — Ред.) організувати,

Навіть при скромній платні можеш стати власником **новочасного в дбірника** високої класи, купуюче на догідні рати

Philips Super 4-38

треба буде організувати, а прийдемося зробити це, бо вони творять спокійний і вартісний елемент.

Отже, признаємо, що ми волямо, щоб русини самі оцінювалися. Падімо, що помилка з прийняттям реакції проф. Копистянського викликала потресення і спричинила реакцію широкого руського загалу і тепер ніщо не перешкодить проф. Копистянському амбіцізувати руський табір, який вже переведе реальну і життєву практичну програму...

Що в цих выводах цікавить — це авторитетний тон автора статті, немов він промовляє, як керівник польської національної політики, компетентний розділювати посади партійних лідерів! По-друге: не вважаючи на дуже самопевні твердження, що автор „добре поінформований“, — квестіонуємо ті його інформації, які горкаються нпр. вимоги українців, щоб поляки дозволили їм ліквідувати москвофілів! Таке ставлення справи взагалі дивоглядне: ніхто нам не може ані дозволити ані заборонювати боротьби з відсталістю власного народу та з ренегатством одиноків, і ніщо не може зупинити процесу зануку того ретроградського й анахроністичного табору. Ми ніколи не вимагали від уряду ліквідації москвофілів, бо це наша внутрішня справа, зате маємо право вимагати і тепер цього вимагаємо, щоб саме москвофілів не підтримували проти українців. Ліквідація москвофілівства неможлива ані механічними засобами, ані тимпаче репресіями. Коли хто ставив перед поляками справу інакше і просив „дозволу“ на ліквідацію москвофілівства — це було справою жалюгідною. Далі: бачимо, що автор страшенно слабо орієнтується щодо настроїв і вигляду „широкого руського загалу“. Ніякого спротиву в тому „загалі“ з приводу сварок серед лідерів РСО нема і не буде. Щодо тих сварок, то безперечно поміж п. Бачинським, і Слезюком, і Хиляком та таким д-ром Копистянським є різниця: але це різниці радше характерів і прикмет натури особистої, різниці персональних культур. Безумовно, що д-р Адріян Копистянський стоїть культурно вище, але не слід забувати, що д-р Копистянський, такий самий колишній денікінський офіцер, як п. Міхал Бачинський! Що ж до спроб монтувати нову політичну партію зпоміж „русинів“, — то це не перша спро-

ба і певне й неостання. І всіх їх жде однакова доля, як усе, що штучне, конюктуральне, зроджене з паперової політичної гри, все, що суперечить життю і його законам. Тим законом є зріст національної свідомості, який незвідхильно поступає серед галицького москвофілівства,

щораз звужує їх і — не зважаючи на цілкі перешкоди — мусить ті кола заліквідувати у користь українського національного моноліту. Тільки рахуючись з цим явищем можна аести реальну польську національну політику.

„Перший етап“ автономії Закарпаття.

П.

Ужгород 1. жовтня 1937.

Українська громадська думка з подивугідною однодушністю заявила своє невдоволення з ухвалення законопроекту. Він не виправдав її сподіванок і не викликав творчого ентузіазму. Скорше напакі. Коли ми хотіли сформулювати загальний настрій українського громадянства, то не помилились, коли назвали його зрезигновано пасивним.

І дійсно, молодь скептично запитує: „Варто боротися за таку автономію? Варто витратити за неї стільки енергії? Чи не ліпше використати її в боротьбі за повні права й політичну свободу?“ Одначе конкретних проявів цієї боротьби надаремне шукати в політичній дійсності на Підкарпатській Русі.

Старше громадянство не захищається позадку. Воно, як от „Земля і Воля“, починає говорити про потребу „перейти до духової революції всьому народові й викоринити зпоміж себе орієнтацію на чужі сили“... бо ця психоза „не є у нас цілком винищеною“.

Сам співтворець законопроекту про урегулювання прав губернатора на П. Р. посол Ревай твердить, що „адада мусіла бути обережна“ та що „П обережність є навіть до деякої міри оправдана“.

Такою оцінкою ситуації само громадянство в особах частини своїх провідників стверджує існування начебто орієнтації на якісь там „чужі сили“ серед ширших кол українського населення на П. Р. Цим свідомо чи несвідомо воно робить величезну помилку і заповдіє велику кривду — самим собі, своєму народові і національній справі.

Опозиційність настрою серед ширших кол громадянства на П. Р. пояснюється не орієнтацією на чужі сили, а тяжким соціально-економічним положенням українського населення цієї частини ЧСР. Це стверджено цілком об'єктивними даними. Це невдоволення забарвлене настроєм, що його викликали „хиби, спричинені декотрими установами П. Р.“, як стверджує цілком справедливо „Свобода“ та й сам посол Ю. Ревай в своїм виступі у парламенті. Робити з цього висновок про потребу „духової революції“ — значить закидати народові грихи деякої частини політичних спекулянтів, що розпанишались на П. Р. Це значить, штовхати його в обійми отой самої опозиції, про яку говорив посол Ю. Ревай у своєму інтерв'ю. Тим паче, що ця опозиція зручно використовує політичні помилки і зрезигновану пасивність українського народу на П. Р.

Ця зручність виявляється в будь-що-будь засадничо цілком правильній постанові питання про автономію для Підкарпатської Русі:

„Ми звертаємось до уряду нашої Республіки з такими вимогами, що обґрунтовані міжнародними договорами та конституцією ЧСР:

І. негайно скликати сейм,

II. встановити правдиві межі Підкарпатської Русі“.

Так закінчив свою промову представник опозиції у прасковому парламенті при обговоренні закону про права й компетенції губернатора. Така засаднича постановка питання є більш зрозуміла для ширших кол громадянства, а тому нема нічого дивного, що воно хвилено схилиється в бік опозиції, бо при евентуальному здій-

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ.

З подорожі до Швеції

НЕМА ПОЛІЦІ.

Порядок дня закінчуємо і вертаємо на корабель на обід. Не даруємо, вертаємось знову на місто і прямуємо до забавового парку Тіволі. Шукємо за полицею, щоб показав нам дорогу. Поліції на вулицях майже невидимо, війська ще менше. Стрічаємо елегантно одітого панка в темно-гранатовій мундурі в мєринарці і краватці у білих глассе рукавичках, без гумової палки і револьверу, це поліцей. З надзвичайною чемністю по німецьки інформує нас до яких трамваїв маємо асідати і де пересідати. Поліція крім німецької знає також англійську мову. Військо також більше до паради. Ще в 1814 р. Швеція останній раз провадила війну. У 1905 р. норвеги відлучились від Швеції без спротиву, без одного вистрілу. Денеде подібаєте жовніра в елегантнім жовто-синім однострою. Шкільна молодь теж носить відзнаки жовто-сині. Одним словом — привид української держави.

ЗРАЗОК КУЛЬТУРИ.

Брак воєнів і влади безпеки у великій мірі причиноється до загального мирного настрою. Безробіття у Швеції незнане. Хто не має праці тому держава П дає, хоч не має тут ні жебріцького фонду безробіття ні ославленого фонду праці. Не диво, що шведи національно горді, високо патріотичні, без огляду на партійну приналежність. Усі знаходять спільну мову. Для прикладу: у Швеції, конституційна монархія, править тепер парламентарний коаліційний уряд, зложений із представників соціалдемократів, також мовити націоналістів найбільшої аграрної партії, соціалістів — прихильників Троцького і комуністів.

Парк Тіволі подабав на віденський Пратер. Але є різниці. От нпр. прохажі пані виходять

3)

на ротунду потанцювати, а на лавках здалека від танцю лишають свої торбинки. Коли хтось на вулиці у Швеції загубить вартісну річ, гроші, біжутерію, може бути певний, що навіть по довшій часі знайде її в тім самім місці де її згубив. Є це не так доказ великого багатства, як високої культури. Помилується той, що шукє зразків культури на заході Європи; справжня культура — у Скандинавії.

У Стокгольмі багато ресторанів і каварень в зелені, у блеску ріжнокольорового світла, фонтан, де що хвилячки міняться світляні барви води. Деякі каварні положені на малих островах і до них їдете човнами.

В елегантній каварні при музиці просимо по старому звичку за горілку. Відмовляють. У Швеції прогібіція, але яка? Раніше треба шось зісти, а після того можна дістати найбільше дві черки горілки і так далі, напереміню. Отже при прогібіції вільно випити і бочку горілки, як хто всилі зісти вола. Дир. Мартюк своєю борідкою і вусами викикує задікавлення, бо в Швеції того ніхто не носить. Уважають нас за еспенців, може і за абісінців.

СЕРЕД КОЛЬОРОВИХ ДОМІВ.

На другий день ранком їдемо автобусом до університетського міста Упсали, віддаленого від Стокгольму на 75 км. Шосе першорядна. По дорозі ніде нема густо заселених осель. Вдовж дороги засадженої деревами хутори або тільки мальовничі кольорові доми акриті червоною дахівкою. Доми серед зелені і квітів, перед домами сади. Мешкає у них середня верства чи робітників, що звідси щоденно їде до праці, звичайно колесом або і власним авто. На кожній брамі прибіта поштова скринька, де надаєте і відбираєте листи.

Обставини сприяють будові таких домів поза містом. У самім Стокгольмі комірне розмірно високе, нпр. за мешкання з двома кімнатами і кухні з комфортом платять річно 1.600 корон. Коли хтось залує будувати власний дім, потребує власного капіталу 10%, а держава дає

кредит до 90% потрібної готівки, який сплачують у чвертьрічних ратах різних сумі комірного за дані мешкання продовж 20 років. Супроти того у Швеції кожний, хто тільки хоче — може мати власний дім.

У полудневій Швеції Скандії переважає хліборобство, у середній промисл. Одначе і в середній, яка саме є предметом наших відвідан, крім ліса є також управна рілля. Управляють гут пшеницю, жито, овес, буряки, кормову капусту, передовсім багато шведської конюшини.

ГОСПОДАРСТВО СЕРЕДНЬОЇ ВЕЛИЧИНИ.

Оглядаємо одне з господарств середньої величини барона Гера. Це фідейкоміс, денний державою його предкові за якісь заслуги зі закауом поєбуватися цього і з тим далішим застереженням, що коли вимре рід у мужеській лінії, маєток вертається до держави. У Швеції є більше таких фідейкомісів. Маєток складається з 125 га рілля, 400 га ліса, окрім цього арендує ще 62 га ґрунту. Мертвий інвентар машин: новий; оре тракторами. Зі живого інвентаря є: 40 коров, 35 телят і 30 коней. Ведуть молодшу господарку і годівлю худоби і коней. У Швеції є лиш одна раса коней — бельгійська. Коні великі, товсті, часом їдуть на мясо. Кінь коштує 1.000 корон, корова 500 кор. і га поля 1.000 кор. Стаїні уладжені з комфортом: великі, просторі. Стіни викладані білими кафлевими плитами, долівка з бетону. Кафлеві мушлі — умивальні для служби. Електричне освітлення, центральне опівання. Зразковий порядок і чистота. У наших стаїнях звичайно повно мух, бо тут вони і виводяться. Там у стаїні їх цілком не видно, а як яка заблудить — зловиться на мухоліпці. Служби 10 люда. Окрім цього власник наймає сезонних робітників. Місячна платня постійного робітника 120 корон, з чого 75 кор. в готівці а 45 кор. в натурі. Поміч лікарська безплатно. Отже платня шведського робітника вища від нашого пересічного на 500%. Річні робітники мають збірну умову, озногджені відпустки. (Д. 6.)

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

скінити цієї засади сподіється скорше перебрати автономну самоуправу краю до своїх рук і таким чином здійснити своє право господаря на своїй землі. Тим більше, що опозиція не пасивна. Вона енергійно працює і використовує найменшу нагоду для засвідчення своїх позицій.

Трьохмісячний період, визначений в законі про урегулювання прав губернатора, опозиція використала для роздмухування старого мовного спору. Не зважаючи на те, що „конституційно-правний комітет“ дійшов до того погляду, що всі ці поняття (мова: „українська“ або „русинська“ або „підкарпатська“ або „домашня мова народу“ — для означення мови підкарпатських українців) покриваються терміном „малоруський язик“, бо народна мова підкарпатських русинів є неспірно мовою малоруською (таким офіційним присудом!) — опозиція видає відозву до „русского народа“ під гаслом: „Русскія діти должны учиться із русскіх учебников“. Ведеться шалена агітація серед широких мас населення зі спекуляцією на слові „наш“. І в наслідок такої агітації витворюється настрій, який стає базою для шкідливої політики на П. Р., тим більше, що теперішній керівник міністерства освіти ЧСР має (виразні москвофільські симпатії та радо послуговується тактикою „доконаних фактів“.

Не можна сказати, щоб не виявляла деякої активності і сторона українська, не зважаючи на розчарування провідних кол українського громадянства. Але його тактика цілковито інша. Вона носить характер легальної боротьби і виявляється, головним чином, у висилці різного роду протестів та меморандумів, що в своїх мотивах базуються на педагогічних принципах Коменського та на засадах загально-людської справедливості.

Тактика „доконаних фактів“, хоч нею і погрожують інколи провідні українські кола, якось не видно. Ось наприклад: „Учительська Рада Учительської Громади на своєму засіданні 25. серпня 1937 прийняла таку резолюцію: Зобов'язуємо всіх членів Учительської Громади від 1. вересня 1937 уживати всюди: при навчанні, при урядуванні, в поданнях до урядів виключно живої народної мови з фонетичним правописом, бо це єдина літературна форма нашої мови, що означається „малоруською“ себто українською, як то випливає з постанови точки 6. § 10. закону ч. 172-37. зб. з. і р. Учительська Рада Учительської Громади“ („Учительський Голос“ ч. 9. стор. 198).

Видавши таке зобов'язання той же орган на сідуючій сторінці в статті „На початку шкільного року“ пише: „Нині ми такі сильні, що нам годі чогось побоюватися. Не боялися 68-еро (перші основоположники української учит. організації) не напудимося і 1555-еро“. (Число чл. Учит. Громади на сьогодні). Але така самовпевненість не робить відповідного враження, бо фактом є, що окружний інспектор, член учительської Ради і учасник засідання з повищою постановою, вернувшись до свого уряду видав об'яву, яким наказав уживати в урядуванні урядового т. зв. етимологічного правопису! Чи дивно після цього, що загальнотелітства так само злегковажив постанову проводу своєї організації і тільки поодинокі особи послідовно переводять її в життя. І чи дивно, що власті муніципалітету мало звертають уваги на таку тактику паперових матеріалів і паперових постанов, які нікому не страшні?!

При таких настроях і практичній роботі провідників українського народу на П. Р. сам нарід живе у повній дезорієнтації навіть в такому важливому питанні як мова навчання у школах, себто найголовніший засіб до його культурного піднесення. Прикладом цього може бути головщина родичівських товариств при школах на П. Р. в Королеві над Тисою, не зважаючи на численну учительську народовецьку корпорацію, учителів москвофілів вдалося демагогічно потягнути за собою родичів вищезазначеною формулою: „наш русский — чи чужий український“. В той сам час на родичівському зібранні при гімназії в Берегові, завдяки рішучій постанці свідомих учительських одиниць, що не побоялися інтерпретувати законом признану назву нашої мови „малоруська“ як мову українську і навіть внести це до протоколу — численні заступлені батьки-селяни однодушно і рішуче осудили експеримент москвофілівських професорів і своєю рішучою постановою зробили на них натиск.

Всупереч назвам „Свободи“, „штучно роздвані перерони між культурними напрямками“ не

ЕЛЕКТРИТ RADIO

ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТІ

В останній хвилині надійшла до Редакції „Діла“ сумна вістка, що в четвер 7-го ц. м. в пів до 2. год. пополудні помер у 53-ому році життя

Михайло Корчинський

чільний український діяч, адвокат, член Центральної Ради, державний секретар Української Народньої Республіки, голова Все української Національної Ради у Кам'янці, — від 1922 року начальник правового відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові.

Покійний належав до найчільніших, найкультурніших та найбільш відомих українських наддніпрянських діячів, що їх лиха доля розпорошила по світі. Найшовши захист і варстат праці на рідній українській Галицькій Землі, Покійний належав до тих наддніпрянських земляків, що тісно жили зі своїм оточенням, перейнялись місцевими журбами й турботами та ввійшли в різні клітини місцевого громадянського й товариського життя. Був між іншим спорадичним співробітником „Діла“ і приятелем нашого часопису. Тому вістка про його несподівану і передчасну смерть наповнить все українське громадянство великим смутком.

З технічних причин ми вже не можемо подати відразу широкого життєпису Покійного та його характеристики. Зробимо це у завтрашньому числі.

Похорон відбудеться в суботу в 3. год. попол. з вірменської крини на Личаківський цвинтар. — Вічна Память Заслуженому Громадянину!

тільки не припинились, а навпаки набрали різних і загострених форм. Проти себе станули дві тактики:

- 1) Тактика доконаних фактів, що її ведуть ті, про яких посол Ю. Ревай висловився, що це „не лише опозиційні, але й просто протидержавні“ кола. Дивним збігом обставин саме ця тактика наводить для себе пригожий ґрунт у москвофільській політиці керівництва народньої освіти;
- 2) тактика легальної боротьби меморандумами та протестами, що її веде український табір, ультральований до ЧСР, але жорстоко поборо-

ваний провідними чинниками Краєвого Шкільного Реферату в Ужгороді.

В атмосфері цього змагання здійснюється на Підкарпатській Русі т. зв. „перший етап“ автономії.

Хто вийде з нього переможцем — покаже найближче майбутнє. Перемога залежить у величезній мірі від того, чи український табір помудріше на підставі дотеперішнього досвіду та навчиться дечого, про що досі боявся навіть думати.

Омїкрон.

—o—

Губерніяльна Рада в Ужгороді.

Ухвалений перед трьома місяцями закон про компетенції краєвого губернатора Закарпаття входить у життя з днем 8. жовтня ц. р. Це означає здійснення першого етапу автономії Закарпаття. Дорадчим органом губернатора буде Губерніяльна Рада.

Дня 4-го жовтня ц. р. відбувся в Ужгороді вибір Губерніяльної Ради, органу, який має дорадчий голос у справах Закарпаття. Губерніяльна Рада складається статутно з 6 членів краєвого відділу, 9 членів вибраних краєвими делегатами і 3 членів іменованих.

Вибори до теперішньої Губерніяльної Ради для Закарпаття дали такий вислід: М. Гулянич — шкільний інспектор з Густу, Андрій Гіді — держ. комісар з Вел. Доброни, Степан Деркач — хлібороб з Ракошина, д-р Долинян — директор шпиталю в Ужгороді, Д. Ясин — соц. дем. з Густого, М. Василенко — нар. учитель з Мукачева, І. Ортунай — держ. комісар з Берегова, Алядар Воззрі — редактор з Мукачева, Балег Іван — комуніст із Мукачева.

З дев'яти вибраних членів 3 — це маляри. 3 русофіли і 3 українці

„Тверда рука“ уряду Шотана.

Париж, 3 жовтня 1937.

Безпосередньо перед кантональними виборами маніфест уряду Шотана до французької нації має передове, якщо не „історичне“ значіння для внутрішніх французьких відносин. Радикальні і соціалістичні міністри включно з президентом робітничої конфедерації однозгідні в тому, що

1. Треба збільшити французьке виробництво, бо від французької продукції, яка зменшилася з приводу 40-годинного тижня праці, як ми вже не раз повідомляли, залежить доля французького франка, що, відірваний від золота та залучений угодою з Нью Йорком і Лондоном, матиме таку вартість, якої бажатиме французька нація; це залежатиме від: солідарності всієї нації, від соціального миру і — ще раз повторюємо — від збільшення французького виробництва.

2. Соціалістичні міністри однозгідні з радикалом-прем'єром Шотаном, що окупація варстатів праці є незаконна, і що уряд здевіть окупаційні страйки в майбутності — хочби і військовою чи поліційною силою.

3. Радикально-соціалістичний уряд, або — як тут кажуть — уряд „людового фронту ч. 2“ під проводом радикалів не допустить до ніяких чужинських вибриків чи втручвань у внутрішні французькі справи на терені Франції та заряджує „чистку“ між чужинцями. Масове видання еспанців з Франції, які живуть тут на кошт французького уряду, вже заряджене і виконується. Ці еспанці мають повну свободу поїхати на територію ген. Франка чи на територію „людового еспанського фронту“ — як собі бажатимуть.

4. „Божий мир“, якщо його так вільно назвати, настав між радикалами і соціалістами; бо всі ті зарядження переведе уряд без огляду на вислід кантональних виборів — себто кантональні вибори матимуть тільки, як це бувало і дої, своє локально-управне значіння.

5. Уряд Шотана-Блюма заводить тверду руку у французьких колоніях, а міністр Саро — великий ліберал у Франції та водночас дуже енергійний і деспотичний проконсуль у заморських французьких областях — має проводити тією акцією у Північній Африці.

Сьогодні можна сміло твердити, що програма уряду людового фронту ч. 2 є однакою з програмою націоналістичної Франції. Різниця може бути тільки у виконанні цього плану; ме-тода буде нагальніша у націоналістів, а повільніша у радикалів і соціалістів. Але вислід буде один і той самий.

Юрій Студинський.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШВИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла“. — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відіграло не раз велику роль. Ф. Дудко-амальовує постаті безіменних, повних жертв героїні серед романтичної обстановки.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Діти джунглі.

Люди, що виховалися разом із звірятами.

У Східній Індії трапилася недавно приго-
да, що виглядає майже на неможливу. Підчас
великих ловів на тигра, попали мисливці на слі-
ди шакалів, серед яких можна було заприміти-
ти також сліди людських ніг. Коли мисливці до-
кадніше приглянулися цим слідам, перекона-
лися, що ці сліди походять від якогось 8—10-
літнього хлопця. Мисливці пустилися в погоню
за тими слідами і згодом натрапили на тічну
шакалів і між ними побачили молодого хлоп-
ця. На мисливців дивився він із найбільшим не-
довіром і коли його схопили, боронився з усіх
сил перед своїми спасителями. Він кусав, ко-
пав і дряпав мисливців та при тому не видав зі себе
ні одного звуку. Тільки дико гаркотів при то-
му і добував зі себе якісь чисто звірячі, неор-
ганізовані голоси.

Вкінці молодого дикуна обезсилили і за-
везли до міста Ахмедабад. У кімнаті куди його
завели втиснувся він у найтемніший і най-
тісніший кут, виявляючи при кожній збли-
женні людини, зокрема білої людини, несамо-
вільний просто страх. З усіх страв, що йому по-
давали, не приймав він ніякої, тільки вдовольня-
вся все свіжою водою. Тоді люди прийшли на
думку подати молодому дикунові сире м'ясо.
Цим разом повелось підійти малому під смак,
бо він кинувся на м'ясо захланно і оглянувши-
ся, чи ніхто його не підглядає, почав їсти. Од-
наче не послуговувався він при тому руками, як
це ми робимо, тільки брав м'ясо зі землі, ку-
савши його відразу зубами, так як це робили
його принагідні чотириножні виховники.

Чотириножні виховники.

Мисливців, що вирятували хлопця, турбу-
вало питання, відки хлопчисько опинився се-
ред шакалів і яке його походження. Одно було
певне: Він був індусом. Більше не вдалося ні-
чого прослідити, бо хлопчина помер небавом
на шлунокову недугу. Його організм не міг ви-
тримати наглої зміни поживи, шлунок не вмів
собі дати ради з вареною стравою і заки хто-
небудь опам'ятався, молодий дикуна помер се-
ред важких болів. Ті, що його вирятували від
диких звірат, засудили його одночасно на
смерть. Секція трупа не вказала в організмі
ніяких спеціальних змін, тільки м'язи ніг і рук
були незвичайно сильно розвинені. Також і зу-
би були більше розрослі і пристосовані до
їдження сирого м'яса. Зі смертю молодого
хлопця пропали всі сліди його минулого.

Оповідання місіонера.

В Індії знають більше таких випадків,
що звірята виховували дітей. Американський
місіонер Ель Мурчисон оповідав про таку при-
году, серед якої він знайшов молоденьку дів-
чинку. В 1908. р. мандрував згаданий місіонер
по диких околицях північної Індії та полуд-
невого Китаю. Підчас своїх мандрівок забрав
він аж до малого містечка Уїсі, яке лежить у
підніжжі гір Лян-шан. Там знайшов він вели-
чезне поле до попису і праці. Серед племен,
які замешкували тамті околиці, панували по-
стійні війни і непорозуміння. Колиж додати
ще до того безчисленні грабунки, напади,
схолоювання жінок і дітей, то тоді можна собі
виробити ясний погляд на умови, серед яких
доводилося жити американському місіонареві.

Дика дівчинка.

Більше як два роки вів Мурчисон свою ді-
яльність у тій околиці як лікар і здобув собі
таким чином славу чудотворця і добродія. Од-
ного дня прислав йому мандарин міста молоду,
може 12 або 14-літню дівчинку, яку знайшли

підчас ловів серед диких свиней. Ніхто не вмів
добути з дівчинки хочби словечка.

Тому, що Мурчисон вважали лікарем чу-
дотворцем, що все вміє і знає, мандарин при-
слав йому дівчинку, щоб він її вилічив від
впливу злих духів. Перш усього розв'язав мі-
сіонар дівчинці посторонки, що ними вона бу-
ла спутана і які врізалися їй глибоко в тіло та
поробили дошкульні рани. Коли дівчинка по-
чула, що вона знову вільна відразу кинулася
навтікача. Радне-рад мусів місіонар зложити
дівчинці сталевий перстень на шню і на
ньому прикувати її до муру. У замкненім про-
сторі не міг він її тримати, бо вона поводити-
лася так дико і так виривалася з оков, що місі-
онар побоювався, щоб дитина не поранилася.
Тому примістив її на дворі, де вона поводити-
лася куди спокійніше. Там ставала дівчинка під
впливом прихильних і привітних слів місіона-
ра чимраз спокійніша і лагідніша. Зго-
дом навчилася її чити (Чужа дівчинка) вимов-
ляти поодинокі слова. Відтак із гідною подиву
швидкістю опанувала дівчинка призабуту се-
ред диких звірат мову. По трьох місяцях мо-
гла вона вже зовсім добре з американцем поро-
зумітися, однак у присутності чужих поводи-
лася вона ще неспокійно і бонзливо. Та всі зу-
сились молодого місіонера довідатися від дів-
чинки, яким чином вона попала між ди-
канин, були безуспішні. На всі питання відпо-
відала вона, що зі свого минулого вона нічого
не пам'ятає. Її пам'ять кинулася на хвилині, ко-
ли вона прийшла до дому місіонера. Америка-
нець кинув усі дальші допити, щоб непотрібно
не хвилювати дівчинку. Його зусилля розвіда-
тися щонебудь про неї в околицях міста по-
кінчилися невдачею. Коли місіонер Мурчисон
покинув Уїсі і вернувся до Америки, покинув
її Т'ен, яка мала вже тоді 24 роки як жінку сво-
го кухаря і щасливу матір чотирьох дітей.

Хлопець серед гір.

Про іншу таку подію оповідали багато в
Калькуті. В 1917. р. схопив недалеко села Пу-

Примхи народів.

У деяких околицях Бельгії є рід білої глини
званий як літофон. Її аживають на цілому світі
як основний складник білої фарби Німецькі
купці купували цю глину і вислали її до Китаю
у скриньках з Гамбурга. Бельгійці відкрили цю
штуку і почали робити те саме, щоб мати влас-
ний заробіток. Але коли з Антверпену прийшов
бельгійський транспорт — китайці не хотіли
його прийняти. Вони не вірили, що це той самий
літофон із Бельгії, бо не мав німецької фірми
і не прийшов з Гамбурга. Не можна було пе-
реконати китайців, що це оригінальний про-
дукт, а не підробний. Бельгійці втратили на ін-
тересі і погодилися з тим, що мусять проде-
вати глину німцям, які від китайців беруть
вищу ціну. Такий підхід до інтересу не є ви-
нятком серед народів. Китайські яйця страшен-
но дешеві. У 1919 р. був великий попит на кон-
сервовані китайські яйця в Англії та Америці.
У 1934 р. Англія спроварила 2254 мільйонів чу-
жих яєць, з чого 172 міль. з Китаю, бо сама у
краю має всього 68 пр. із загальної потреби.
На кожного англійця пересячно припадає річно
155 яєць, більше ніж яблук.

Англії вперті як китайці.

Та ось у 1934 р. почалася в Англії пропаган-
да проти китайських яєць, буцімто вони нездо-

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленні дзвонів прохаємо уклін-
но вважати на фірму, в якій замовляєте дзвони,
бо ми довідалися, що кількох агентів жидів-
ської фірми Бергера в Станиславові, між інши-
ми Володимир Фельчинський, Вільчинський та
Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони,
пироби того жидів, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо
ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не
мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвонів у названог-
го жидів, чи його агентів і дістали на них дов-
гочасні гарантії, можуть особисто в Станисла-
вові переконатися, що ціла та ліярня поміща-
ється в чужій теж жидівській буді, що її варті-
стість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

тарірі, тигр одну молоду вдову разом із її
дволітнім хлопчиком. По кількох днях по мате-
рі знайшли вже тільки погриженого трупа, але
по дитині і слід застиг. Щойно на весну в 1918
р. підчас ловів на гієн знайшли туземці в пе-
чері, яку займали гієни, маленького хлопчину,
що міг мати не більше як три роки. Дитина
поводилася зовсім так як і його принагідні
дики „родичі“: втиснувся у найглибшу закути-
ну печери і відтам споглядав з недовіром на
мисливців. Колиж до нього наблизився, тоді
боронився так як малий хижак: кусав і дряпав.
Ловці, які не походили з Путарірі, але знали
про схоплення жінки й дитини, здогадувалися,
що маленький дикуна — це запропашена дити-
на вдовиці. І справді мешканці села розпізнали
в дитині згубу. Про цю подію повідомили ала-
ду, яка повела на свою руку слідство. Воно не
потвердило справді у сто відсотках тверджень
мешканців Путарірі, але й не опрочинило його.
Хлопця віддали до інституту в Горакпурі і ви-
ховували там на державний коштів.

рові, затроєні. Один англійський фермер напи-
сав прилюдний лист до преси, що він поселив
свою курку на китайське яйце і з нього виклю-
валася гадюка. Не помогли спростування до-
слідчених хліборобів і вчених, що це нісенітниця
— англійські господині не хотіли китайських
яєць. Не було іншої ради для продавців англій-
ських яєць, як ті самі китайські яйця пакувати
у скрині і висилати до Америки, де їх проде-
вали як чисто англійські.

ЗНОВУ СХОПИЛИ ДИТИНУ.

Французьку прилюдну опінію хвилює зно-
ву нове схоплення дитини.

Мала 7-літня Одета Льюран у Фужер ви-
шла рано до школи, віддаленої не більше, як
чверть години ходу. Мала Одета Льюран до
школи не дійшла і до дому не вернулася. Про-
пала в дорозі без сліду.

Ця подія скоїлася ще минулого четверга
і досі всі розшуки за дівчинкою залишилися
безуспішні. Тільки фермери бачили, як дорогою
гнало гарне авто, в якому сидів якийсь мужчи-
на з жінкою. Це авто бачили люди і напері-
додні схоплення біля дому родичів Одети Лью-
ран. Догадуються, що дівчинку схопили якісь
маньки, або вона стала жертвою якогось са-
диста.

ВЕСЕЛІ.

Один молодий композитор відіграв перед
Російнім якийсь музичний тайр. Опісля питаєть-
ся мистця, як йому подобалася гра.

— Високомистецька! — відповів Росіяні. —
Ви сильніший як Бог, бо він створив світ, а ви
хаос.

СИЛА ПРИВИЧКИ.

Один відомий актор старався про розвід-
ціау справу обговорив докладно зі своїм адво-
катом і всі питання та відповіді адвокат до-
кладно собі записав. Вкінці запитав зацікав-
лений актор:

— Але скажіть мені, пане меценасе, хто грає
ролю судді?

Спляча красуня з Шікаго померла.

Із Нью Йорку повідомляють, що Патріція
Мері — про яку ми вже писали перед кількома
місяцями — померла на запалення легенів. З по-
чатком вересня появилася в неї симптоми важ-
кої недуги. Тоді дівчину перевезли до лікарні
за лікування, щоб перевести операцію. Перед
операцією перевели недужій перелив крові, од-
наче в неї почалося запалення легенів. Від цієї
недуги вона теж і померла.

Секція її тіла не дала ніякого висліді і не
розв'язала загадки, що було причиною довго-
тривалого сну. Одно, що при тому вдалося про-
слідити, то те, що в недужій витворилася атро-
фія мозку, так, що мозок майже зовсім занівів.

Як ми вже повідомляли, Патріція служила
давніше як секретарка в одній нью-йорській фір-

мі. Тоді мала вона 27 літ і мала між своїми зна-
йомими славу справжньої красуні. При тому
вона вправляла різні спорти і нічого не вказу-
вало на те, щоб вона могла занедужати на яку-
небудь важку недугу.

В січні 1932 р. заснула вона раптом у поїзді,
коли верталася доміа із праці. Її розбудили на
кінцевій станції. Кілька днів боролася вона з без-
межною сонністю. Вона намагалася вхопити
себе в руки і правильно працювати. Та вже 15.
лютого заснула вона знову, щоб уже більше з
того сну не пробудитися.

За той час, як вона спала помер її батько,
бабуся й дідо. Мати вела точні записки, щоб
коли дочка пробудиться, оповісти їй докладно
про все, що за час її сну скоїлося.

„Ані гектара польської землі в чужі руки“.

Відомий україножер проф. Ст. Грабський виступав недавно у варшавському „Зв'язку офіцерів резерву“ відчит на популярну сьогодні між поляками тему української небезпеки. На тому відчиті сказав Грабський небагато нового, змістом реферату було домагання до влади, щоб перевести законну заборону продавати польські нерухомості в чужі руки. Ця заборона торкалася би не тільки землі на селі, але й домів по містах. Доки нема такої законної заборони, повинні придержуватися того самі власники реальностей. Старі байки оповідав теж ветеран галицьких ендеків про душехватство українських священників та про те, що мовляв, 90 прц. дітей з мішаних подруж стас українцями. Висталоб — каже Грабський — тільки 10 прц. чисто польського населення, щоб поляки мали абсолютну більшість на території Східної Галичини. Найбільшою ревеляцією відчиту проф.

Грабського була його заява про шкільництво у Східній Галичині. Грабський заявив, що хоч сам був автором шкільного закону, сьогодні домагається його ліквідації, бо закон виявився нежиттєвий.

Українці також домагаються знесення того закону — казав референт. Колиж вони хочуть одномовної школи, то можна на те погодитись, однак з тим, що ця школа буде з польською мовою навчання.

Висловивши своє признание для акції військових чинників і для творення організації шляхти, референт підкреслює, що для оборони польщини треба змобілізувати Варшаву й улавити пропагандивний наїзд на неї. Бо досі Варшава спирається на різних дедукційних комбінаціях, витворених у кабінетах ріжними меншими й більшими дипломатами.

— о —

Відгомін польсько-української війни.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В четвер 7. ц. м. третього дня розправи зізнавали далі ввесь час свідки. Зацікавлення розправою велетенське. Салю розправ виповнила публіка по береги і тому возний з початком розправи позамикав усі двері на салю.

Перша вийшла на салю св. Мар'я Думанська, римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнала, що не знає підсудного. Каже, що працювала в грудні 1918. р. на фільварку в Лисиничах. Одного разу прийшла до фільварку польська, а незабаром українська стежа. Почалася стрілянина і свідок втік. Предсідник відчитує свідкові її зізнання у слідчого судді, де записано, що свідок пізнала підсудного Хомяка як того, що свідка бив прикладом кріса на фільварку в Лисиничах. Свідок вияснює кількома наворотами, що слідчий суддя закликав її та ще двох свідків і тоді лише св. Паливода пізнала підсудного. Чому у протоколі записано інакше — не знає. Вкінці на питання предсідника відповідає, що підсудний може подібний до того воляка, що тоді бив її прикладом кріса, але пригадати не може.

Св. Василь Хомин греко-католик з Лисинич незаприсяжений зізнає, що підсудного знає з Підборець. Бачив, що полоненого А. Терліковського завели до канцелярії, де був мабуть пор. Іваницький. А що свідок пішов тоді до канцелярії — не знає, що з ним опісля сталося. Чув

від якогось воляка, що полоненого Терліковського відвели до Миклашева, інші говорили що його розстріляли. На питання прокуратора каже, що Василя Закордонця знає. Він командував постійно стежею. Про полонену легіоністку теж чув, що її відвели до Миклашева.

Св. Дмитро Бедр'я не прийшов і тому предсідник відчитав його зізнання. З них виходить, що підсудного знає з Підборець.

Св. Параскеїя Паливода, греко-католичка, заприсяжена зізнала, що підсудного знає, бо приходив кілька разів зі стежею до Лисинич. На питання предсідника заявляє, що підсудний не зробив їй нічого злого. Підкреслює, що її бив прикладом кріса Закордонець. На питання прокуратора каже, що один з воляків говорив до В. Закордонця, щоб її застріляв, бо вона повідомила польську стежу, що надходить українська стежа. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що не бачила з лиця, чи тим воляком, що говорив до В. Закордонця, був підс. М. Хомяк. На питання підсудного каже, що чула, що підсудний приходив зі стежею. На дальше питання обор. д-ра Шевчука свідок заявляє, що не чула, щоб підсудний зробив кому небудь кривду в Лисиничах чи то полякам чи українцям.

Св. Михайло Куш, римо-католик, коваль з Лисинич, заприсяжений, зізнає, що 7. грудня 1918. р. віз з батьком навіз з касарень, де тепер є 14. полк уланів. По дорозі стрінула їх поль-

ська стежа під проводом Терліковського, які всіли на сани кажучи, що їдуть до Лисинич по індики для недужих польських старшин. Батько свідка випрошувався, що його малі коні, але легіоністи таки поїхали з ними до Лисинич. Десять за півтора години свідок довідався, що його батько і два легіоністи вбиті, а Терліковського відвели до Підборець. Чув, що Бубеля бив Терліковського, опісля його розстріляли. Хто його розстріляв — не знає. Коли предсідник показав фотографію Терліковського — свідок не пізнає його з фотографії. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що розмовляючи з Терліковським на саних мав тоді 16 років.

Св. Мар'ян Кунц, римо-католик з Винник, заприсяжений зізнає, що підсудного пізнає, бо ходив зі стежею. За Терліковського нічого не знає. Хто з української стежі вбив батька свідка — не знає. На питання предсідника, яку опінію мав підсудний — свідок мовчить. На питання прокуратора каже, що не бачив підсудного з Бубелем і з В. Закордонцем у Лисиничах того дня, коли взяли до неволі Терліковського. Хто його розстріляв — не знає. Прокуратор: Яку опінію мав підсудний? Свідок: Щойно по поверті Бубели з Чехословаччини почали говорити, що підсудний поповнив якісь промахи.

Обор. д-р Шевчук: Чи ви чули, щоб підс. Хомяк підчас польсько-української війни зробив якунебудь кривду чи то полякам чи українцям?

Свідок: Ні! Нічого не чув ні не заобсервував. Чув теж, що була якась пожежа в околиці Підборець. Але хто спалив, чи українці, чи поляки — не знає.

Св. Ян Корняк з Лисинич, 79 літ, римо-католик, заприсяжений зізнає, що відвозив на цвинтар якогось польського легіоніста, який дістав в око. Чув, що його вбив підс. Хомяк, якого пізнає. Каже, що підсудний мав в околиці опінію якнайгіршої людини. На питання прокуратора свідок каже, що від Чорного чув, що це підс. Хомяк розстріляв якогось легіоніста.

Суддя Бочар: Як підсудний докучав свідкові, як образив у національних почуваннях?

Свідок: Підсудний говорив до мене „ти полячок“ з додатком російської лайки. Ніколи не бив мене. На дальше питання каже, що лише словами ображав його і переводив в нього реквізиції.

Св. Анна Буковська, римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнала, що в грудні 1918. р. дійшло до бійки між польською та українською стежею на фільварку в Лисиничах. Каже, що командант української стежі, про якого говорили, що називається Хомяк, застрілив тоді раненого тоді польського легіоніста. Того команданта бачила лише тоді один раз. На питання предсідника каже, що не може рішуче пізнати підсудного як того, що вбив раненого полоненого. На питання прокуратора свідок каже, що тоді її не бив ніхто нагайкою. Ніколи не чула теж у Лисиничах, що це підс. Хомяк застрілив полоненого. Прокуратор: Чи Чорний — це ваш брат? Свідок — ні.

Щойно на питання оборонця свідок признається, що цей Чорний це її брат і що він втік до большевиків. Обор. д-р С. Шевчук: Коли утік? Свідок: Пішов як 14-літній хлопець з українською армією. Оборонець: Ага! Чи це він застрілив того полоненого на фільварку? Свідок заперече. На питання підсудного свідок додає, що тоді, коли вбито на фільварку поляка, був артилерійський бій між поляками та українцями. Польські гарматники стріляли коло фільварку в Лисиничах. Тоді був теж убитий один український воляк на її подвір'ю (раніше запевняла, що лише прийшла українська стежа і перестрілювалась з польською).

Обор. д-р Шевчук: Чи ви полька, чи українка? Свідок: Полька. Обор. д-р Шевчук: Чи ви вродилися греко-католичкою чи римо-католичкою? Свідок не встигла відповісти на це питання, бо предсідник відхилив його.

На питання прокуратора свідок каже, що її батька арештували поляки і тому її брат Чорний зі страху втік як 14-літній хлопчина з українською армією з Лисинич і тепер перебуває у большевиків.

По 20-хвилинній перерві свідок на питання оборонця відповідає, що має тепер одного брата. Підчас польсько-української війни мала трьох: один служив в українському війську і загинув під Сороками, другий втік до большевиків, третій є в Лисиничах.

(Продовження процесу на 7-ій сторінці.)

Рефлексії по двох жіночих зїздах.

Інструкторки „С. Г.“ це не тільки фаховички, але у першій мірі громадянки, які розуміють село і його потреби та до своєї праці ставляться не як платні сили якоїсь установи, але з незвичайною відданістю і саможертвою. Коли послу-хати, в яких тяжких умовах проходить їх пра-ця і з якою саможертвою вони віддають свої молоді сили для добра народнього — мимоволі складається чоло в пошані перед цими госпо-дарськими місіонарками. Холод, голод, брак розуміння користи їх праці не тільки серед се-ла, але головним чином серед нашої інтеліген-ції і не тільки серед мужчин, але часто-густо і серед жінок — ось умови їх роботи. Як часто доводиться такій інструкторці в слоту і холод їти пішки на село, бо фіри не вислали, як часто доводиться їхати на фірі, що на ній навіть со-домки нема, як часто не пришлють для інструк-

Наші організації та установи, у центрі і на провінції, мусять знайти якусь спільну мову і не обтяжувати роботи жмені очайдушних діячів, якимись, незгодами між собою. Чи в тім справа, хто фірмуватиме цю роботу на селі, чи в тім хто має змогу її ліпше виконати? Мабуть

Союзу Українок.

Як голосить комунікат Головного Виділу Сопу України з дня 15-го вересня „Цей Загальний Зізд матиме не тільки дуже поважний діловий характер, але теж характер святочної маніфестації, бо візьмуть у ньому участь

Сподіваємось, що цей з'їзд найповажнішої нашої жіночої організації дійсно буде витриманий у заповідженому тоні та внесе багато нової ініціативи в працю організації, до якої все наше громадянство ставиться з увагою.

3 фаху була панна Фуругельм професоркою, але багато часу присвячувала вона журналістці і була незбійною журналісткою, а також редагувала часопис „Нотія“ („Наш Час“).

Своїм прикладом доброї громадянки і зрівноваженої політичної діячки служила багатьом жінкам міжнародного світу маючи серед жінок різних країн ширих приятельок та наслідувачок. Останні роки її життя були заповнені живою кореспонденцією з жінками різних країн.

Шкода, що ширші кола нашого громадянства не мали нагоди прислухатись тим нарадам — багато повчального і корисного вони винесли би для себе і багато пристрастей може цей зїзд охолодив би в тих, що свід час і сили третять у боротьбі за престижіві справи, тоді коли ці молоді, тихі робітницї виконують дійсно незвичайно корисну роботу для нашого народу.

Хроніка

Господарські покази. 30. вересня перевела п. Нятка Гаврих показ, як ладити вітамінні напої. Цей піказий зацхай закріпився тепер у модерній віджиті. Замість неадекватного чаю, а ще менш доцільного алкоголю подають тепер при домашній годині їмачні овочеві напої, як яблушиний або виноградиний сік. І для дитвори цей напій має першорядну вагу з огляду на його віджитчу силу. Напій такий можна ладити свіжі, або й на запас. Хоча в зимі можуть нам для тієї цілі послужити яблука або дерев. Далше побачили присутні як заварювати годили. Цей віджитий овоч не вимагав багато цукру і в сполучі з яблуками дає смачні компоти до м'яса. Цікава й зовсім нова його сполучка з хреном, що надає йому пікантного смаку. Вечір пройшов дуже успішно. Присутні були вдоволені річевими поясненнями доповідниці, що їх подавала вона на запити. Черговий господарський повяз припадає на 14. п. м. й задемонструє вітамінні салати. Побачимо, як ладиться салат з моркви, кашпоти і городовину з підливні муштардові та майонезі.

Практичні поради.

Зіпсуті консерви. Не легко розпізнати зіпсуті консерви, тим більше у пушках. Треба вважати, чи пудело не здає. Якщо консерви були зроблені недобре, підлягають зіпсуттю і наслідком розкладу — гниють, виділяють газ, розпихають коробку. При відкриванні видобувається той газ з сичанням, що легко дається спровідити.

Тільки освітою, культурою і вихованням збудемо кращу долю. Не жалуймо датиів на скріплення освітніх змагань.

СТОРИНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Діти джунглі.

Люди, що виховалися разом із звірятами.

У Східній Індії трапилася недавно приго-
да, що виглядає майже на неймовірну. Підчас
великих ловів на тигра, попали мисливці на слі-
ди шакалів, серед яких можна було заприміти-
ти також сліди людських ніг. Коли мисливці до-
кладніше приглянулися цим слідам, перекона-
лися, що ці сліди походять від якогось 8—10-
літнього хлопця. Мисливці пустилися в погоню
за тими слідами і згодом натрапили на тісно
шакалів і між ними побачили молодого хлоп-
ця. На мисливців дивився він із найбільшим не-
довірям і коли його схопили, боронився з усіх
сил перед своїми спасителями. Він кував, копав
і дряпав мисливців та при тому не видав зі себе
ні одного звуку. Тільки дико гаркотів при то-
му і добував зі себе якісь чисто звірячі, неор-
тикуловані голоси.

Вкінці молодого дикуна обезсилили і за-
вели до міста Ахмедабад. У кімнати куди його
завели втиснувся він у найтемніший і най-
тісніший кут, виваляючись при кожнім збли-
женні людини, зокрема білої людини, несамови-
тний просто страх. З усіх страв, що йому по-
давали, не приймав він ніякої, тільки вдовольня-
вся все свіжою водою. Тоді люди прийшли на
думку подати молодому дикунові сире м'ясо.
Цим разом поведлося підійти малому під смак,
бо він кинувся на м'ясо захланно і оглянувши-
ся, чи ніхто його не підглядає, почав їсти. Од-
наче не послуговувався він при тому руками, як
це ми робимо, тільки брав м'ясо зі землі, ку-
саючи його відразу зубами, так як це робили
його привиділі чотириножні виховники.

Чотириножні виховники.

Мисливців, що вирядували хлопця, турбу-
вало питання, відки хлопчиксько опинився се-
ред шакалів і яке його походження. Одно було
певне: Він був идусом. Більше не вдалося ні-
чого прослідити, бо хлопчина помер небавом
на шлунокову недугу. Його організм не міг ви-
тримати наглої зміни поживи, шлунок не зміг
собі дати ради з вареною стравою і заки хто-
небудь опам'ятався, молодий дикуна помер се-
ред важких болей. Ті, що його вирядували від
диких звірят, засудили його одночасно на
смерть. Секція трупа не виявила в організмі
ніяких спеціальних змін, тільки м'язи ніг і рук
були незвичайно сильно розвинені. Також і зу-
би були більше розрослі і пристосовані до
жовтіння сирого м'яса. Зі смертю молодого
хлопця пропали всі сліди його минулого.

Оповідання місіонера.

В Індії знають більше таких випадків,
що звірята виховували дітей. Американський
місіонер Ель Мурчісон оповідав про таку при-
году. В 1908 р. мандрував згаданий місіонер
по диких околицях північної Індії та полуд-
невого Китаю. Підчас своїх мандрівок забрав
віз аж до малого містечка Усі, яке лежить у
підніжжі гір Лян-шан. Там знайшов він вели-
чезне поле до полису і праці. Серед племен,
які замешкували тамті околиці, панували по-
стійні війни і непорозуміння. Колиж додати
ще до того безчисленні грабунки, напади,
схолопання жінок і дітей, то тоді можна собі
виробити ясний погляд на умови, серед яких
доводилося жити американському місіонеру.

Дика дівчинка.

Більше як два роки віз Мурчісон свою ді-
яльність у тій околиці як лікар і адовув собі
таким чином славу чудотворця і добродія. Од-
ного дня прислав йому мандарин міста молоду,
може 12 або 14-літню дівчинку, яку знайшли

підчас ловів серед диких свиней. Ніхто не зміг
добути з дівчинки хочби словечка.

Тому, що Мурчісон вважав лікарем чу-
дотворцем, що все вміє і знає, мандарин при-
слав йому дівчинку, щоб він її вилічив від
пильну злих духів. Перш усього розважав мі-
сіонер дівчинку посторожками, що ними вона бу-
ла спутана і які врідалися їй глибоко в тіло та
поробили дошкульні рани. Коли дівчинка по-
чула, що вона знову вільна відразу кинулася
навтікача. Радше-рад мусів місіонер заложити
дівчинці ставлений перстень на шию і на
ньому прикувати її до муру. У замкненому про-
сторі не міг він її тримати, бо вона поводити-
лася так дико і так виривалася з оков, що місі-
онер побоювався, щоб дитина не поранилася.
Тому примістив її на дворі, де вона поводити-
лася куди спокійніше. Там ставала дівчинка під
впливом прихильних і привітних слів місіона-
ря чимраз спокійніша і лагідніша. Зго-
дом навчилася її (Чужа дівчинка) вимов-
ляти поодинокі слова. Відтак із гідною подиву
швидкістю опанувала дівчинка призабуту се-
ред диких звірат мову. По трьох місяцях мо-
гла вона вже зовсім добре з американцем поро-
зумітися, однак у присутності чужих поводи-
лася вона ще несміливо і боязливо. Та всі зу-
силья молодого місіонера довідатися від дів-
чинки, яким чином вона попала між дикі
свині, були безуспішні. На всі питання відпо-
відала вона, що зі свого минулого вона нічого
не пам'ятає. Її пам'ять кинулася на хвилині, ко-
ли вона прийшла до дому місіонера. Америка-
нець кинув усі дальші допити, щоб не потрібні
не хвилювати дівчинку. Його зусилья розвіда-
тися щонебудь про неї в околицях міста по-
кінчилися невдачею. Коли місіонер Мурчісон
покинув Усі і вернувся до Америки, покинув
Тен, яка мала вже тоді 24 роки як жінку сво-
го кухаря і щасливу матір чотирьох дітей.

Хлопець серед гір.

Про іншу таку подію оповідали багато в
Калькуті. В 1917 р. схопив недалеко села Пу-

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіяні!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклі-
но вважати на фірму, в якій замовляєте дзвони,
бо ми довідалися, що кількох агентів жида-
ської фірми Бергера в Станиславові, між инши-
ми Володимир Фельчинський, Вільчинський та
Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони,
ніроби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Козушем і Перемишлем не маємо
ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не
мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названо-
го жида, чи його агентів і дістали на них до-
вгори гарантії, можуть особисто в Станисла-
вові переконатися, що ціла та ліярня поміща-
ється в чужій теж жидівській буді, що її варті-
сть дуже далека від гармтованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калущі і в Перемишлі.

тварі, тигр одну молоду вдову разом із її
дволітнім хлопчиком. По кількох днях по мате-
рі знайшли вже тільки погриженого трупа, але
по дитині і слід зостиг. Щойно на весні в 1918
р. підчас ловів на гір знайшли туземці в пе-
чері, яку займали гієни, маленького хлопчика,
що міг мати не більше як три роки. Дитина
поводилася зовсім так як і його привиділі
дикі „родичі“ втиснувся у найгнізду закути-
ну печери і відтам споглядав з недовірям на
мисливців. Колиж до нього наблизився, тоді
боронився так як малий хижак: кусав і дряпав.
Ловці, які не походили з Путарірі, але знали
про схолопання жінок і дитини, здогадувалися,
що маленький дикуна — це запропашена дити-
на адовинці. І справді мешканці села розпізнали
в дитині згубу. Про цю подію повідомили вла-
ду, яка повела на свою руку слідство. Воно не
потвердило справді у сто відсотках тверджен-
ня мешканців Путарірі, але й не опростало його.
Хлопця віддали до інституту в Горакпурі і ви-
ховували там на державний кошт.

Примхи народів.

У деяких околицях Бельгії є рід білої глини
знаний як літофон. Її вживають на цілому світі
як основний складник білої фарби. Німецькі
купці купували цю глину і виснажили її до Китаю
у скриньках з Гамбурга. Бельгійці відкрили цю
штуку і почали робити те саме, щоб мати влас-
ний заробіток. Але коли з Антверпену прийшов
бельгійський транспорт — китайці не хотіли
його прийняти. Вони не вірили, що це той самий
літофон із Бельгії, бо не мав німецької фірми
і не прийшов з Гамбурга. Не можна було пе-
реконати китайців, що це оригінальний про-
дукт, а не підрібний. Бельгійці втратили на ін-
тересі і погодилися з тим, що мусять проде-
вати глину німцям, які від китайців беруть
вищу ціну. Такий підхід до інтересу не є ви-
нятком серед народів. Китайські яєця страшен-
но дешеві. У 1919 р. був великий попит на кон-
сервовані китайські яєця в Англії та Америці.
У 1934 р. Англія спровадила 2254 мільйони чу-
жих яєць, з чого 172 міль. з Китаю, бо сама у
краю має всього 68 прл. із загальної потреби.
На кожного англієця пересічно припадає річно
155 яєць, більше ніж яблук.

Англіїці вперті як китайці.

Та ось у 1934 р. почалася в Англії пропаган-
да проти китайських яєць, буцімто вони нездо-

рові, затроєні. Один англійський фермер напи-
сав прилюдний лист до преси, що він посадив
свою курку на китайське яєце і з нього вийшо-
лася гадюка. Не помогли спростування до-
слідчених хліборобів і вчених, що це нісенітниця
— англійські господині не хотіли китайських
яєць. Не було іншої ради для продавців англій-
ських яєць, як ті самі китайські яєця пакувати
у скрині і висилати до Америки, де їх проде-
вали як чисто англійські.

ЗНОВУ СХОПИЛИ ДИТИНУ.

Француську прилюдну огінню хвилює зно-
ву нове схолопання дитини.

Мала 7-літня Одета Льюран у Фужер виї-
шла рано до школи, віддаленої не більше, як
чверть години ходу. Мала Одета Льюран до
школи не дійшла і до дому не вернулася. Про-
пала в дорозі без сліду.

Ця подія скоїлася ще минулого четверга
і досі всі розшуки за дівчинкою закінчилися
безуспішні. Тільки фермери бачили, як дорогою
гнало гарне авто, в якому сидів якийсь мужи-
на з жінкою. Це авто бачили люди і напері-
додні схолопання біля дому родичів Одети Лью-
ран. Догадуються, що дівчинку схопили якісь
маньки, або вона стала жертвою якогось са-
диста.

ВЕСЕЛІ.

Один молодий композитор відіграв перед
Російцями якийсь музичний тайр. Офіція питає-
ся мистця, як йому подобалася гра.

— Високомистецька! — відповів Російці. —
Ви сильніший як Бог, бо він створив світ, а ви
хаос.

СИЛА ПРИВИЧКИ.

Один відомий актор старався про розв'яз-
ціау справу обговорити докладно зі своїм адо-
катом і всі питання та відповіді адвокат до-
кладно собі записав. Вкінці запитав записав-
ний актор:

— Але скажіть мені, пане меценасе, хто го-
ролю судді?

Спляча красуня з Шікаго померла.

Із Нью Йорку повідомляють, що Патріція
Мері — про яку ми вже писали перед кількома
місяцями — померла на запалення легенів. З по-
чатком нересни помінялася в неї симптоми важ-
кої недуги. Тоді дівчину перевезли до лікарні
та лікували, щоб перевести операцію. Перед
операцією перевели недужій перелив крові, од-
нак в неї почалося запалення легенів. Від цієї
недуги вона теж і померла.

Секція її тіла не дала ніякого висліді і не
означала загалом, що було причиною довго-
тривалого сну. Одно, що при тому вдалося про-
слідити, то те, що в недужій витворилася атро-
фія мозку, та, що мозок майже зовсім занівів.

Як ми вже повідомляли, Патріція служила
давніше як секретарка в одній нью-йорській фір-

мі. Тоді мало вона 27 літ і мала між своїми зна-
йомими славу справжньої красуні. При тому
вона вправляла різні спорти і нічого не вказу-
вало на те, щоб вона могла занедужати на яку-
небудь важку недугу.

В січні 1932 р. заснула вона раптом у полізі,
кди верталася домія із праці. Її розбудили на
кінцевій станції. Кілька днів боролася вона з без-
межною сонністю. Вона намагалася вхопити
себе в руки і правильно працювати. Та вже 15
лютого заснула вона знову, щоб уже більше з
того сну не пробудитися.

За той час, як вона спала помер її батько,
бабуся і дідо. Мати вела точні записки, щоб
коли дочка пробудиться, оповісти її докладно
про все, що за час її сну скоїлося.

було нікого зпоміж старшин. Зрештою я мав шн оглянути при вул. Мартина стрільця тяжко раненого в черво. Так теж сталося. Оглянувши стрільця свідок доручив відвезти його до шпиталю. Додав теж, що необхідні медикаменти з перевязкою носив постійно зі собою.

На питання прокуратора, чи чув щось про розстріл 26-ох поляків на Підзамчу, свідок заявляє: Так чув. Однак, високий суд, мушу розвіяти легенду, що розстріляними на Підзамчі були лише поляки. Ні! На превеликий жаль більшість з них, це були українці. Всі вони нині спочивають на цвинтарі „оброльнув Львова“. Їх розстрілювали за грабежі чи то військових магазинів, чи у млині Аксельбрата чи в Бачевського. Я сам бачив одного — каже свідок — який кричав, що він українець. Однак його так розстріляли за грабів.

На питання прокуратора, чому не аголосився швидше як свідок, нпр. у процесі Дмитра Хомьки, якого судив воєнний суд за вбивство Лінгнера, свідок заявляє, що шойно в 1927 р. приїхав з еміграції з Чехословаччини. Коли прокуратор запитав, як можна плямити добру пам'ять хор. Яворського — предсідник відхилив це питання.

Взагалі зізнання цього останнього свідка зробили велетенське враження. По зізнаннях цього свідка предсідник відложив розправу в год. 4.10 пополуноді до п'ятниці 8.30 рано.

— о —

МІНІСТР ОСВІТИ ПРО „ЛАВКОВУ СИСТЕМУ“.

Міністр освіти прийняв 7. ц. м. делегацію жителівських сенаторів і послів: сен. Шора і Трохенейма та послів Готліба, Міацберга, Рубінштайна і Зомерштайна. Міністр заявив, що на останнім з'їзді ректорів звернувся до них із запитом, щоб спираючися на академічний закон і та на його відповідний розпорядок намагалися перешкодити насильству і вжили всіх засобів, щоб не допустити до білок і вживання насильства у відношенні до таких чи інших груп молоді.

Доручення, що їх видали в останніх часах ректори, мали саме те на меті. Через визначення окремих місць чи то індивідуальних для поодиноких студентів, чи то для членів поодиноких академічних товариств та зарезервованих місць доступних для цілої молоді без винятку ректори намагалися утримати лад у школах і не допустити до того, щоб за місця сплялися бучі.

— о —

ПРОСИТЬ, ЩОБ ЙОГО ЗАМКНУЛИ ДО В'ЯЗНИЦІ.

„Журналь“ подає, що Ферандон, бувший командант підводного човна „Ц. 2“ вислав із Бресту лист до саічного судді, в яким просить, щоб його замикнули у в'язниці, бо дістає листи з погрозою смерті. Ферандон є тепер у слідстві під наглядом поліції.

— о —

НОВИНКИ.

— Галло — Галло! Увага! Всі українські фірми рекламують свої товари на „Дитячій Ярмарку“ 17. жовтня в залах Народного Дому. Замовляти місця в управі Ярмарку ч. тел. 242—57. Спішіть, бо вже небагато місць залишилося. 1804

— Чим займається шкільний інспектор? Пишуть нам: Дня 23. IX. ц. р. покликали підписаного на адм. розправу до староства в Зборозі вислідок доносу інспектора Жихевича з Золочева. В доносі було таке: „Зв'язавши Пана Старостен, їк кс. Миколай Гулей дня 5/9 б. р. викликав в церкві на Полякув: „дусят нас на нашій землі“. — Жихевич, інсп. шкільний. — Це дуже важкий документ, чим тепер шкільні інспектори займаються. Цікаве, що цих, до ре-

Білі в суботу 7-го 9. веч. НА ВЕЧЕРНИЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ! У САЛІ „БЕСІДИ“.

чи неправдивих слів не чула поліція, що мешкає відомо кілометрів від церкви в Сернїрах, де ці слова мали впасти, ані староство в Зборозі, а „докладно“ знає н. Жихевич, що ніколи в Сернїрах не був і з Сернїр до Золочева має 40 км. — О. Микола Гулей.

— Посьвячення прапору Філії „Просвіти“ в Паладинцях, заповідане на день 10. ц. м., не відбудеться з причини заборони адміністраційної влади.

— Товариство адвокатських аплікантів у Львові повідомляє, що в днях 31. жовтня і 1. листопада ц. р. відбудеться у Львові загально-

Відгук резолюцій „пеовяків“.

Минулої неділі відбулись збори польської військової організації ПОВ, які збільшили своїми резолюціями реєстр протнукраїнських виступів. Тих резолюцій навмисне ми вже не наводили, такі вони недоладні, так вони перемішують „горох з капустою“ і такі страшенне тенденційні.

Пята точка тих резолюцій звучить в той спосіб:

„Домагаємось вняснення виступів віце-маршала Мудрого і його переговорів з російськими емігрантами“. Далі та резолюція покликється на статті І. Кедрина у „Бюлетині П.-У“ проти

російського комплексу серед українців та впливу, що ніби „після тих розмов (В. Мудрого з рос. емігрантами) ситуація погіршилась і прийшло до зрвання політики польсько-української нормалізації“.

В „Дзєнніку Польським“ з 7-го ц. м. находимо листа посла В. Мудрого, в якому він застерігається проти того, щоб неукраїнські громадянські чинники вимагали від нього пояснень, та мериторично заявляє, що його здогадні переговори з російськими емігрантами це чиясь злобна вигадка. Посол Мудрий що вістку рішуче заперечує.

Відгомін страйку людовців.

Окружний суд з Каліша на виїзній сесії в Серадзу розглядав справу п'яток людовців, обвинувачених за участь в страйку і за побиття поліція. Суд засудив їх на кару в'язниці від 3 років до 8 місяців.

В Новому Торзі суд засудив двох діячів Людового Стронництва за проступки підчас страйку: одного на 7 місяців в'язниці, другого

на 5 місяців.

ОНР НА ЛЬВІВСЬКОМУ ТЕРЕНІ.

Група львівських молодих ендеків, що не давно збунтувалася проти проводу ендецької партії і видала відозву проти партійних бонзів, оформилася як філія ОНР („обуа народово-радикальні“) марки „АБЦ“.

Підчас пожежі Микола стрілив ще до віята Ставчан Фелікса Мехньовського і ранив його важко в живіт. Кусяпсь намагався підпалити ще й інші будинки, однак його зловили два поліцаї і розбродили.

— Застрілився, бо дочка стала жидівкою. Станіслав Млоцінський, дідич з'їзді Познаня був визначним політичним діячем ендецького табору. Він мав дочку 20-літню Іванну, студентку університету, яка закохалась в жидка, Еміля Гандеса й стала жидівкою, щоб вийти за нього заміж. Батько попав через те в таку розпuku, що застрілився. Млоцінський був антисемітом і підпомагав навіть грішми протижидівську пресу.

ДАНСІНГ

кожної неділі в до-
мівці купців
Грозя цвнх 1. і. п.
Початок год. 5. — Джем Яблонського.

— Краєва хроніка. У Стрільбицях самбірськ. повіту викосили якісь люди саджанки з лісової культури інж. Ів. Марковського. Таким чином знищено к. 15.000 штук ясеня; 30.000 смеречини вартості 550 зол. — У Сусідовичах пов. Самбір вибухла пожежа, яка знищила дім, стайню і шопу вартості 400 зол. — Того самого дня вибухла пожежа в Самборі в домі Івана Прендєвича при вул. Заміській. — На горальниках Вільгельма Мера, його дочку і двох братів Каннерів, які верталися зі Золочева, напали бандити коло Ремецьке. Мер вистрілив до них і убив одного з них на місці. Інші втекли, залишивши трупа на місці. При невідомим вбитім знайшли автоматичну пістоль, електр. лампу і хустку до маскування лица.

— Вуличні бійки жидівських різників у Нью-Йорку. 5.000 різників-жидів зорганізувало страйк у жидівській ділянці Нью-Йорку та замкнуло свої крамниці з мясом на знак протесту проти надмірної звишків гуртових цін мяса. Тому, що кілька жидів відчинили свої крамниці з мясом, страйкарі намагалися перешкодити продажі в цих склепах. Прийшло до вуличних білок, підчас яких було понад 50 різників ранених. Поліція була приневолена енергійно інтервенювати.

— Річні вістки. Генерал Франко установив ордер „Червоних стріл“; найвищу ступінь цього ордєру він призначив королеві Віктороні Емануїлові, Муссолінієму та Гітлерові. — У Німеччині 29. вересня були сконфісковані всі головні часописи з Льовдану, Парижа та інших європейських держав. — Ганді скінчив цими днями 68 років; він заявив, що йдучи за внутрішнім голосом відходить від політики, але веде кампанію проти алкоголю. — Найбільша в'язниця у світі є тепер у Шангаї, де є тепер 6000 в'язнів; увесь персонал, службовики і поліція, складений виключно з англіїців і колишніх російських підданих. — Французька статистика стверджує, що тепер у Спол. Державах є 130.000 французів, в Аргентині 70.000, в Англії 22.000. Найменше французів у Світовському Союзі, не більш 600; перед війною було їх там сотні тисяч.

— В Еспанії сніг. Зі Сантандеру повідомляють, що на фронті Леону впаав сніг. Всі такі повстанчі війська даліше наступали.

Малярська Ліга: Ференцварош — Уйпешт 3:1 (1:1);
Кішпешт — Будаї XI 4:2; Гунгарія — Тереквеш 5:1
(3:1); Немзеті — ІТО 3:1 (1:0); Електромаш — Вочкай
5:2 (2:2).

Направа жіночих торбонки

та продаж наймоднішої шкіряної галатерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Ринарсько-Галатерійні** **Н. БАРЕР**, Львів, Синьуська 2, побіч фірми Салемандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Легенда“.
Субота 9. X. год. 8. веч. „Король волюнтер“.
Неділя 10. X. год. 8.30 попол. „Король волюнтер“, год. 8. веч. „Король волюнтер“.
Театр Ріжнорядностей:

Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Небесні залицянки“.
Субота 9. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:

8. X. Орлеа.
9. X. Довбуш.

ЯВОРІВ:

12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИСНІВ:

18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.
Театр готує до вистави драму Словацького „Мавела“.

Український Народний Театр ім. М. Садоського.

ЯНІВ:

8. X. Маруся Богуславка.
9. X. Гейша.
10. X. Гимн нужди.
11. X. Ніч під Івана Купала.

ХОДОРІВ:

10. X. Довбуш.

РОГАТИН:

11. X. Шаріка.
12. X. Ніч під Івана Купала.
13. X. Орлеа.
14. X. Довбуш.

Концертне Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чаплінського в Л. Галіки, сали Польського Музичного Т-ва.

Львівське радіо.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

6.15—8.10 Рад. ауд. 11.15 „Дні корони“ ауд. для старших дітей В. Герца, 11.40 Оркестра бера. филармонії, пл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ауд., 12.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. концерт з пл. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Ольбратові листи; Музика з пл., 15.20 Вісн. вісти з міста і провінції, 15.30 Госп. вісти, 15.45 Жовтень, гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хором, 16.15 Концерт дуету орк., 16.50, 19.50, 21.10 Гутірка, 17.00 Організація охони над працюючою молоддю в Австрії, 17.15 Марчельо-Корелі: Концерт камер. орк., обой, 17.50 Огляд андаль, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Нар. пісні, Фріш, сопран, Форт., 18.35 Ляв. портрети: Лешко Борковський, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Ульви: „Балли повстання“ Т. де Бініла, 19.40 Вебер: „Юбель-увертюра“, пл., 20.00 „Львівська Кавалерія“ оперетта М. Кремера, муз. В. Цеплера, солісти, хор, орк., 21.00 Веч. денник, 21.15 Салон-дезю. орк., 22.00 Камер. концерт: скрипка, альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вісти, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

Субота, 9. жовтня 1937.

6.15—8.10 Рад. ауд. 11.15 Для шкіль: Співальні пісеньки, 11.40 Е. Котте: Чотири пляхи, суїт, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ауд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скрипка, 15.30 Госп. вісти, 15.45 Театр Ульви для дітей: „В пустині та пущі“, 16.15 Концерт: орк., хор, солісти; у перерві коло год. 17.05 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Залицянки“ хор, ауд., 18.35, 20.55 Гутірка, 19.00 „Львів“ ауд. для дітей (в опр. Щепка і Тонька), Воєнська служба, 19.50 Промова жанд. Гавонда з нагоди Тижня милосердя, 20.00 Скрипка, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 „Гри-гри-Григорій“ — пішли учні до школи“ слово-муз. ауд., 21.45 „Вісн. вісти“ гумореска, 22.00 Оркестра, 22.50 Ост. вісти, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Пятниця, 8. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 18.00, 19.10 Розр. музика, 21.00 „Ворот музики“ оп. Жана, БІЛГОРОД 18.00 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Форт., БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 18.30, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Хованщина“ оп. Мусоргського, ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Зальцбургські композитори, концерт солістів, 18.30 Концерт дуету орк., 19.25 Три півністі, 20.05, 21.00, 22.00 Комедія, ДАВІШЛЯНДЕНДЕР 18.00 Веч. ауд. для дітей, 19.10, 20.00 Фільм, концерт, КЕНІГСБЕРГ 20.00, 21.00 „Ніч у Граваді“ оп. Крайнера, КОШІЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛАН 17.15 Скрипка, форт., 18.50 Розр. музика, 21.00 Давня музика, ПРАГА 16.45 Квартет е-дур Вайта, 21.30 Шубертіві пісні, 22.20 Салонна музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45, 20.00 Пісні, 20.45 Сольо на арфі, 21.30 Спів. ресіталь, РІМ 21.00, 22.00 „Дів бароне ді Корбо“ оп. Фучіла.

Субота, 9. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Мисливські пісні, 19.10 Розр. музика, 20.00 Веч. гомін, БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Салон. музика, 19.00 Циг. музика, 21.50, 22.00 Орк. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.25 Концерт бажань, 20.15 Веч. вечір, 21.45 Спр. ресіталь, Однопосона, ДАВІШЛЯНДЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 19.10 Воєнні пісні та марші, 22.30 Орк. концерт, МІЛАН 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАГА 20.10, 21.00 Веч. вечір, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 20.15, 20.45 Спів, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Трубадур“ оп. Верді, ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Отель“ оп. Верді.

Радіокутик.

ТРОЦЬКОМУ НЕ ВДАЛОСЯ.

Одні американська радіостанція запропонувала Л. Троцькому 500 доларів за 2 хвилини промови перед мікрофоном. Колишній червоний командир згодився, але зажадав, щоб у тексті його промови, дирекція не починила жадних змін. Дирекція на це не погодилася і з трансмісії нічого не вийшло.

ВОЄННІ ПОДІЇ В КИТАЮ НА ХВИЛЯХ РАДІА.

Американська радіо-централа вислала до Шангаї кілька своїх співробітників. Завданням їх буде передавати на хвилях радіо до Сполучених Держав Америки репортаж з поля боротьби в Китаю. Американські репортери мали не-

дуже труднощі в перевезенні апарату, які призначено на воєнний матеріал.

Аудіції вже почалися.

СМЕРТЬ АЛЬБЕРТА РУСЕЛЯ.

В Ролі у Франції помер відомий французький композитор А. Русель. Теорія Руселя не сходила з програм французьких радіостанцій. Досяг Росель був головною постаттю музичного життя у Франції. Цікава є його життєва кар'єра. Уроджений в 1809 р. скінчив він школу калетів і був довгі роки морським офіцером. Докинув службу у флоті, коли вже був зрілим музиком. В часі війни вернувся до війська, бився під Верденом і аналогічно час плавти тоді компонуєти.

РУЗВЕЛЬТ МОЛОДШИЙ І РАДІО.

Дружина президента Рузвельта є представкою радіо, дуже популярною серед американців. Тепер син президента хоче робити кар'єру в радіо. Він заснував товариство, що має закупити кілька еміттерів.

ЗМІНА ЧАСУ В ЗИМОВІЙ ПРОГРАМІ.

Вночі з 2 на 3. жовтня Франція, Бельгія, Англія та Люксембург переходять на західно-європейський час. Таким чином у порівнянні з нашим західно-європейським знову буде різниця часу — на годину. Ірландія цієї самої ночі переходить на нормальний амстердамський час, котрий різниться від середньо-європейського на 4 хвилини. Коли в середній Європі є 13 година, то в Бельгії, Франції та Люксембурзі є 12-та, а в Голландії 12.20.

Ця різниця має значіння при трансмісії програм. Для слухачів може бути цікавим те, що закордонна програма кінчиться на годину пізніше після німецької програми.

БІРЖА.

Львів, 7. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продаж: Бельгій. 89.43, 89.00, Долари американські 5.29.50, 5.27.00, долари канад. 5.29.50—5.27.00, Флорени год. 293.57—291.85, Франки фр. 17.60—17.10, Франки швейцарські 122.10—121.30, Фунти англ. 26.29—26.13, Гульдени данч. 100.20—99.80, Корони ч. 18.00—17.10, Кор. дан. 117.34—116.50 Кор. норв. 132.08—131.10, Корони шв. 135.43—134.45, Ліри, італ. 23.00—22.40, Марки фінлянд. 11.61—11.20, Марки нім. 125.00—119.00, Шілінги австр. 97.50—96.50, Гель Авія 26.29—26.15, Марки нім. срібні 132.00—127.00

Анції.

4 і пів проц. внутр. 56.75, 57.00, 56.75, 4 проц. ин. і см. пенот., 2 см. 8.75, серія 51.50, 5 закін. 59.00, 4 прем. дол. 58.50, консол. 59.75, 60.00, 59.75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108.50 Цуор 36.00 Вуголь 26.35, 26.10, Лізлон 24.00, Моджон 10.00, Островець 26.50, Габербус 42.50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 7. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десерт. бязок. без оп. 2.95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3.00 зол.
1 кг. експорт. зачет. 3.00 зол.
молоко 15—16 сот.
яєця (аона) 4.30 зол.

Подяка

В глибокій смутку по втраті Нашого Найдорожчого Мужа і Батька, б.з. п. Інж. ВОЛОДИМИРА ДИДИНСЬКОГО, складаємо цією дорогою шпиро подяку всім рідним, приятелям і знайомим, що вислали стільки лощин для пам'яті Покійника та спочування для нашого гола.

Дякуємо Високопр. о. ігум. С. Баранкові, місцевому парохові за провід у похороні та відправу поминального Богослуження, Всечесним оо. деканам і парохам з повіту, що в числі 22, своєю участю і відправою причинилися до згладження похоронів, як рівнож хорів „Бояна“ під проводом проф. М. Іваненка. Дякуємо Філі „Сільського Господаря“ в Дрогобичі, передовсім членам Ради Вн. Гр. Когутіві і службовцям цього Товариства, зокрема Інж. Каплицькому, які всецільо зацікавили похоронами та причинилися до їх імпрозантного вигляду. Дякуємо всім делегатам львівських і місцевих установ, всім кружкам „С. Госп.“ в повіті, які своєю участю шанували пам'яті Померлого, Високопр. о. канонікові Гр. Канді, Вн. Павам мен. д-рові В. Ізницькому, А. Максимовичеві та Інж. Романевцеві, що агадали і попросили дорогого Покійника тендиком словом. Дякуємо Вн. Дупькові з Добриня, що промовляв від селянства, П. Своронад в Гали Виланні (від Септі Господині), К. Лісничин (від хліборобського вишколу молоді), Педагогічний Раді і молоді української гімназії за органі-

зовану участь у супроводі тайних останків на місце вічного спочинку. Дякуємо врешті всім знайомим і близьким, які ніколи не жалували труду, щоб поможти нам в такому тяжкому горю, та передовсім дякуємо Вн. Палесту Директором Баранковим, зокрема ще Вн. Директорів Баранкові і Вайракові та п. Стефані Купчирі. Врешті дякуємо всім, що дали стільки доказів широго співчуття устно чи письмально.

Хай Всевишній винагородить Вас всіх всім добром за Ваше добре християнське серце. Спасибі Вам!

Горем прибиті

Галина Дидинська — дружина,

Софія — донька.

Дрогобич, 5. жовтня 1937.

КУПНО - ПРОДАЖ

ДУЖЕ гарний дім в городишчому і садом, цілий вілний, бачна Листопада при трамваї, ціна 15.000 зол. „Трансакція“, Дрогобич 1.

ДВІ ФАБРИКИ на продаж, вилас 50 і 15 тисяч золотих. Зголошення до Адм. під „Рентоніє“, 1508 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГІМНАЗ. АБСОЛВЕНТКА з різними господарським школою, курсом сільсько-господарським інструкторів і педагогічним курсом, з 4-літньою притимкою в дитячих садах шукає відповідної праці. Зголошення до „Діла“ під „Маруся“, 1506 2—1

РІЖНІ

НАКРИТТЯ срібне та пилітроване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розважеський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ФОРТЕП'ЯНИ, піаніно, фісгармонії австро-німіт, гарантовані — дешево продає, мілля Ган, Писудського 21, і. пов. 1458 18—20

ХТО ПОМОЖЕ матеріально семінаристці до здання матурі. Люте ласкаво прошу слати до „Діла“ під „Ніна“, 1507 1—1

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції вивезти за підпискою.

Цінах друка:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 op. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza 1 op. 6 сот.
оправлена (120 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa 1 op. 6 сот.
на 480 урядів зол. 2.50
на 900 урядів зол. 3.—

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ“

БРИТВИ найліпші, гварантовані світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма С. ФЕДЕР

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

30Л. 9.50 СИГНЕТ 14 карат. золотого тліаки у Б. ГРІНБЕРГА, Синьуська 4.

Цирк Станевських при вул. Пелчинський:

Світлові атракції, початок год. 8.30 веч., вісн. серед. суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народина зорі“ (Гейнор, Мерц, Мешу).
АТЛАНТИК: „У снігах розвідки“
ВАНДА: „Снівець кохання“, „Сеньорита в масці“.
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє“,
ЕВРОПА: „Пропавший овид“,
КАСІНО: „Капітан Тейлор“,
КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісті Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак“,
МЕТРО: „Мазур“ з Полюм Негрі.
МІРАЖ: „Маскарад“,
МУЗА: „Місячна соната“,
ПАКС: „Пісня П матері“ з Мертоу Егерт.
ПАЛАС: „7-ме небо“,
РІЯЛЬТО: „Вен Гур“ з Рам. Новером.
РАЙ: „Чорний лис“, в год. роліх:

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ „Charmer“ — ятові РЕФОРМИ 3-55 „Milan“ — тривалі 1-85 „ДІМ ВОЛІЧКИ“ Львів, Синьуська 2 (побіч брами)

Мерц, Оберон Маршалі.
СВІТ: „Володарка воєни“ і „Чу-Чу-Чу“.

СТИЛІБЕ: „Заборожене шаста“ і ревія ТОН: „Одні на міліон“ із Солею Гелі.

УТІХА: „Замок тайн“, ревія „Сьогодні весілля“.

ХІМЕРА: „Ом полчишків, сім дідухів“.

ФОТОПЛЯСТИНОК:

(пл. Марієвська 5).

„Спогади із світової війни на французьким фронті“

За редакцією відповідав Олександр Костик.

Вилас Виласевича Софія „Діло“.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.